

Udgivet 26.02.2026

[Forside \(/\)](#) / [Regler \(/regler/\)](#) / [Læggekartofler til økologisk dyrkning \(/regler/læggekartofler-til-oekologisk-dyrkning/\)](#)

Læggekartofler til økologisk dyrkning

Læs herunder om praksis for dispensation til brug af ikke-økologiske læggekartofler og regler for anmeldelse af hjemmeproducerede læggekartofler på økologiske arealer eller omlægningsarealer.

Af Tove Mariegaard Pedersen, Birgit Ingvorsen

Vær opmærksom på at 1. marts er frist for at søge om dispensation til brug af ikke-økologisk læggemateriale af kartofler, denne frist gælder dog ikke for hjemmeproducerede læggekartofler.

Styrelsen indførte i 2020 en tidsfrist for ansøgning om dispensation til brug af ikke-økologisk læggemateriale af kartofler, og dispensationspraksis betyder, at der vil være begrænset mulighed for at ansøge om dispensation til at bruge ikke-økologisk læggemateriale.

Frist for at ansøge om dispensation 1. marts

Det er vigtigt at være opmærksom på, at ansøgninger om dispensation til brug af ikke-økologisk læggemateriale af kartofler skal være Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) i hænde senest 1. marts. Efter denne dato gives der som udgangspunkt ikke dispensation.

Dog kan du indsende ansøgning om eget hjemmeproduceret læggemateriale efter 1. marts, og der kan også i særlige tilfælde ansøges om dispensation efter 1. marts, hvis et parti er blevet kasseret.

OrganicXseeds - sortsgrupper og kategorier, der afgør muligheden for dispensation

I OrganicXseeds er kartoffelsorter opdelt i 6 sortsgrupper. Opdelingen gør det lettere at orientere sig om tilgængelighed af sorter. Den samme sort kan fremgå af flere sortsgrupper.

Sortsgrupper:

- Chipskartoffel
- Pommefrites kartoffel
- Specialsorter uden for kategori (spisekartofler som f.eks. Blue Congo)
- Spisekartoffel middeltidlig
- Spisekartoffel tidlig
- Stivelseskartoffel

I OrganicXseeds står der ud for hver enkelt sortsgruppe, hvilken mulighed der er for at søge dispensation: Kategori 1 eller Individuel tilladelse.

Kategori 1 betyder, at det i udgangspunktet ikke er muligt at opnå dispensation. Det kræver ekstraordinære omstændigheder at opnå en dispensation.

Individuel tilladelse betyder, at der er mulighed for at søge dispensation. For at opnå individuel tilladelse skal du redegøre for, hvorfor du ikke kan anvende de tilgængelige økologiske sorter på din bedrift, og hvorfor du har behov for at anvende ikke-økologiske sorter.

Din ansøgning kan indeholde oplysninger om dyrknings- og kvalitetsegenskaber, som er af væsentlig betydning for din bedrift, problemer med skadegørere eller jordbårne sygdomme som gælder specifikt for din bedrift eller oplysninger om sortens specielle egenskaber, det kunne f.eks. være i forhold til vækst, smag, udseende m.v.

Kategori 1 begrænser mulighed for dispensation til ikke-økologisk læggemateriale

Spisekartofler blev allerede i 2022 omfattet af kategori 1, idet Styrelsen vurderede, at der var et tilstrækkeligt udbud af sorter. Kategori 1 betyder, at det som udgangspunkt ikke er muligt at opnå dispensation til ikke-økologisk læggemateriale. Sortsgruppen specialsorter er fortsat i kategorien Individuel tilladelse, men stivelses-, chips- og pommefrites-kartofler er i 2025 overgået til kategori 1. Det vil løbende blive evalueret, hvorvidt der er tilstrækkeligt økologisk materiale på markedet.

Når der er kategori 1, kan der i udgangspunktet kun opnås tilladelse til ikke-økologisk læggemateriale til brugskartofler i forbindelse med afprøvning i små markforsøg, i forbindelse med sortsbevaring eller, hvis produktionen af læggemateriale er gået helt eller delvist tabt. Det er vigtigt at kunne dokumentere med billeder, hvis læggemateriale er gået tabt, eller med en afsyningskontrol fra Styrelsen, hvis der er indkøbt læggemateriale. Husk også her at ansøge om dispensation, inden du indkøber læggemateriale.

Ansøgning om individuel tilladelse til læggemateriale af specialkartofler

Du skal orientere dig om klassifikationen i OrganicXseeds, men aktuelt kan der ansøges om individuel tilladelse til at anvende ikke-økologisk læggemateriale af specialkartofler. Hvis der er udsolgt af økologisk læggemateriale i en sortsgruppe i OrganicXseeds, vil der kunne ansøges om individuel tilladelse til at anvende ikke-økologisk læggemateriale inden for den pågældende sortsgruppe.

Fortsat mulighed for hjemmeproduceret læggemateriale og afprøvning af nye sorter

Du kan fortsat indkøbe ikke-økologisk læggemateriale til opformering af økologisk læggemateriale til næste års brug, udelukkende til egen avl til brug den kommende sæson og kun i en mængde, der svarer til det areal, hvor det hjemmeproducerede materiale (egen opformering) skal bruges næste år. Dette gælder også, hvis der er økologisk materiale i OrganicXseeds. Husk at du skal kunne dokumentere dette ved økologikontrollen.

Du skal kunne dokumentere indkøb af godkendt materiale, art, sort, mængde, marknummer, arealets størrelse, høstet mængde, frasortering og planlagt udsædsmængde af det hjemmeproducerede materiale. Der føres planteløgbog for materialet. Husk altid at ansøge i OrganicXseeds, inden du indkøber ikke-økologisk læggemateriale til egen opformering.

Når du er logget ind i OrganicXseeds vælger du fanen "Plantemateriale", her kan du vælge "Land-brugsmæssig" i rullemenuen, så klikker du på "Ansøgning", og i rullemenuen under "Ansøgningstype", kan du vælge "Hjemmeavlet udsæd". I feltet "Arter" vælger/skriver du kartoffel, hvorefter de forskellige sortsgupper kommer frem. Herefter vælger du den ønskede sortsgruppe og vælger "Foretag ansøgning". I ansøgningen, her kan du så udfylde sort, mængde, areal, forventet høstmængde og areal der skal lægges det følgende år. Der kan også vedhæftes en fil.

Vær opmærksom på, at det indkøbte ikke-økologiske opformeringsmateriale udelukkende kan anvendes til produktion af læggemateriale til næste års egen økologiske produktion. Du kan ikke anvende det til økologisk foder eller konsum.

Du skal ansøge om materiale til hjemmeproduceret udsæd, inden materialet lægges, men der er ikke krav om, at der skal indsendes ansøgning inden fristen 1. marts, når der er tale om hjemmeproduceret læggemateriale. Det skal blot gøres inden materialet lægges. Du behøver ikke vente på svar på ansøgningen.

Hvis du ønsker at teste nye kartoffelsorter, kan du indkøbe dem som ikke-økologiske, så længe du ikke sælger de producerede kartofler som økologiske. Husk igen at ansøge om individuel tilladelse inden du indkøber læggemateriale.

Læggekartofler på økologiske omlægningsarealer

Læggekartofler til økologisk produktion kan dyrkes på arealer under omlægning til økologi. Der skal gå mindst 12 måneder fra omlægning inden optagning, for at læggekartoflerne har status som omlægningsvare.

Hvis du producerer eget læggemateriale, kan du anvende læggekartofler fra egne omlægningsmarker, selvom der er økologisk materiale i OrganicXseeds.

Økologiske kartofler til konsum skal altid dyrkes på et areal, som har været i økologisk drift i mindst to år, inden de økologiske kartofler lægges.

Plantenyhedsbeskyttede sorter – husk licensafgift

Danske Sortsejere er en sammenslutning af sortsejere, som opkræver licensafgift, også ved anvendelse af hjemmeproducerede læggekartofler. Du kan finde mere information om licensafgiften på Danske Sortsejeres hjemmeside.

Virksomheder melder sorter ind i OrganicXseeds

Virksomheder, der sælger økologiske læggekartofler, kan melde sorter og tilgængelighed ind i OrganicXseeds med angivelse af, hvilken sortsgruppe, sorten tilhører. Virksomhederne er forpligtet til at holde disse oplysninger opdateret. Kvalitetsvurderingen af de sorter, der udbydes i OrganicXseeds, reguleres som udgangspunkt via kvalitetskriterierne i [Bekendtgørelse om læggekartofler og avl af konsumkartofler \(Retsinformation\)](https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2024/1240) (<https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2024/1240>) og baseres på kontrakten mellem udbyder og avler.

Hvis kvaliteten af det læggemateriale, der udbydes i OrganicXseeds, ikke er tilstrækkelig, kan det påklages til Styrelsen. Hvis der er tvivl om kvaliteten af det udbudte læggemateriale i OrganicXseeds, kan der rekvireres et syn ved Styrelsen mod gebyr. Dette vil som udgangspunkt kun være muligt ved det sidste parti økologiske læggemateriale inden for en given sortsgruppe.

Hvis der er tale om læggemateriale med omlægningsstatus, skal det fremgå af OrganicXseeds. Økologisk læggemateriale skal anvendes fortrinsvis frem for omlægningslæggemateriale af en given sort. Det betyder, at hvis begge dele er tilgængeligt, skal du anvende økologisk materiale.

> Chipskartoffel 0	Kategori 1 (uden tilladelse)
> Pommes frites kartoffel 3	Kategori 1 (uden tilladelse)
> Specialsorter uden for kategori 6	Individuel tilladelse
> Spisekartoffel middeltidlig/sen 12	Kategori 1 (uden tilladelse)
> Spisekartoffel tidlig 8	Kategori 1 (uden tilladelse)
> Stivelseskartoffel 0	Kategori 1 (uden tilladelse)

Udklip fra OrganicXseeds, der viser sortsgrupper, antal tilbud og klassifikation for kartofler (feb. 2026).

Ansøgning om dispensation til brug af ikke-økologisk læggemateriale

Du skal altid ansøge om dispensation via OrganicXseeds. Hvis du ikke har fået dit økologicerificeringsnummer eller ikke kan få lov til at logge ind, skal du kontakte Styrelsen.

Yderligere information

- OrganicXseeds (<https://www.organicxseeds.dk/>)
- Styrelsen for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri (<https://fst.dk/landbrug-og-planter/planter-og-froe/kartofler>)
- Vejledning om økologisk jordbrugsproduktion (lbst.dk) (<https://lbst.dk/bedrift/oekologi/bliv-certificeret-oekolog/oekologisk-jordbrugsproducent>)

Administration af reglerne

Reglerne administreres af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Innovationscenter for Økologisk Landbrug tager forbehold for ændringer i praksis.

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Måske er du også interesseret i

26.02.2026

Når du bruger egen udsæd i økologisk produktion

Husk at få testet for udsædsbårne sygdomme og spireevne samt have fokus på et varieret sædskifte og...

12.02.2026

Vær opmærksom på omlægningsdato på nye marker til foderproduktion

Omlægnings- og sådato er afgørende for, om afgrøder høstet i første omlægningsår kan bruges som fode...

26.02.2026

Frugttræer i OrganicXseeds

Efter OrganicXseeds blev introduceret er der sket væsentlige ændringer for de økologiske frugtavlere, idet der er...

17.02.2026

Økologisk heterogent materiale - en ny type såsæd

Siden 1. januar 2022 har det været tilladt at markedsføre økologisk heterogent materiale inden for alle...

17.02.2026

Planter og frø af grønsager til økologisk dyrkning

Dette skal du være opmærksom på som grønsagsavler, når du bruger planter og frø til økologisk dyrkning.

17.02.2026

Produktion af økologisk julesalat, spirer og mikrogrønt

Der gælder særlige regler for økologisk julesalat og spirede frø, som kun må produceres med brug af økologiske...

12.02.2026

Byggeblad til økologiske slagtekyllinger

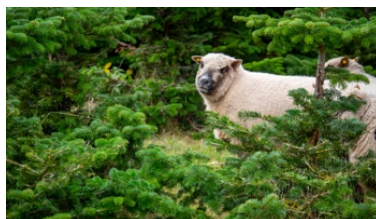
Miljøministeriet har i en periode arbejdet på at revidere og indarbejde regler fra byggebladet i...

24.02.2026

Regler for økologisk grisehold

Det følgende giver i kort form overblik over de vigtigste regler inden for økologisk griseproduktion. Oversigte...

24.02.2026

Regler for husdyrhold til eget brug og selskabsdyr

Når du søger om certificering til økologisk drift for din bedrift, så skal alle de dyr, der er på bedriften,...

17.02.2026

Regler for økologisk gede- og fårehold

Formålet med at holde får eller geder er som regel en produktion af økologisk kød, mælk, uld eller mohair...

09.02.2026

Regler for økologisk planteavl

Artiklen giver i kort form overblik over de vigtigste regler inden for økologisk planteavl.

09.01.2026

Regler for gødning ved omlægning til økologi

Når en bedrift begynder omlægning til økologi, kommer der flere forskellige regelsæt for gødskning oveni – eller i...

Tilmeld dig vores ugentlige nyhedsbrev

Kontakt

Tove Mariegaard Pedersen

Specialkonsulent

+45 40 25 63 33

tove@icoel.dk

Birgit Ingvorsen

Chefkonsulent

+45 23 74 37 98

biin@icoel.dk